

Vit keypa ov nógv og selja ov lítið

Skulu vit steðga hallinum á handilsjavnvágini mugu vit økja uppsparingina — privata og almennu — og tálma iløgum, sigur ráðgevandi nevndin

Árligi peikifingurin hjá ráðgevandi nevndini hevur aftur verið á lofti. Frágreiðingin kom í vikuni og sambært henni stendur ikki væl til við føroyska búskapinum.

Stutt sagt brúka vit meira enn vit vinna, og skulu vit gera okkum vónir um at rætta gjalds-javnahallið upp aftur, má uppsparingin økjast — bæði tann privata og almenna — og iløgurnar tálmast.

Hallið á handilsjavnvágini er umleið 840 milliónir — á leið tað sama sum árið frammanundan, og hesa gongd er ráðgevandi nevndin als ikki nøgd við.

Niðurgongd í toskaveiðuni

Tað eru serliga tvær orsøkir til, at figgarliga myndin av Føroyum er dæpur, heldur nevndin.

Í fyrsta lagi, at afturgongd hevur verið í fiskiveiðuni, serliga toskaveiðuni. Hetta helst orsakað av ovfisking. Hinvegin er útflutningurin av rækjum og laks vaksin, men ikki nóg mikið at viga minkandi fiskaútflutningin upp.

Útflutningsvirðið er tó einki broytt, men hetta er orsakað av at prisirnir eru hækkaðir 5% í meðal.

Yvirupphitingin

Hin høvuðsorsøkin til tvey váraligu figgarligu viðurskiftini er hin sokallaða yvirupphitaða figgarstøðan. Stórir tørvur hevur verið á arbeiðsmegi, bæði innan byggivirksemi og fiskivinnuna, og neyðugt hevur tí verið at fáa arbeiðsmegi úr Danmark, Íslandi og øðrum londum. Hetta hevur ført við sær stórar eyka lónarútreiðslur, sigur nevndin.

Iløgurnar eru nógv øktar. Bæði privata og almennu, og hetta hevur serliga verið innan nýtslu. Ráðgevandi nevndin

sigur, at innflutningurin av nýtsluverum er øktur við 9% seinasta árið.

Nógv øktar lónarútreiðslur

Samlaðu lónarútreiðslurnar fyri 1987 vóru 8% hægri í 1987 í mun til árið fyri. Hetta serliga innan vørur og tænastur til heimamarknaðin, meðan lónarútgjaldingarnar í samband við útflutningsvinnuna eru minkaðar við stívliga einum prosent.

Út frá hesum sæst, at talið á teimum, sum starvast innan útflutningsvinnuna er minkað. Hetta er skeiv gongd, sigur ráðgevandi nevndin. Skal javnvág fáast í landsbúskapin, eiga vit at leggja størri dent á vinnu í samband við útflutning, verður sagt.

Tiltøkini í 1986 ikki nóg mikið

Tey tiltøk, sum landsstýrið tók í 1986 fyri at tálma fólksins peninganyttslu, hava ikki verið nóg muna-góð.

Hava hesi tiltøk gjørt ov litla ávirkan higartil, verður ávirkanin av teimum enn minni í ár, sigur ráðgevandi nevndin hjá forsætismálaráðnum.

Dæpur útlit

Ráðgevandi nevndin heldur, at útlitini fyri einum böttum føroyskum búskap, eru váralig.

Ikki kann roknast við, at toskaveiðan verður økt — heldur tvørturímóti, og tað, sum minni kemur inn við hesa veiðu, verður ikki uppviðað av øktum útflutningin av alifiski. Heldur ikki eru útlitini góð hvat svartkjaftavinnu viðvíkur, so nevndin roknar við, at stuðulin til fiskivinnuna má økjast. Eisini roknar nevndin við, at alt fleiri veðhald til skip í trongsstöðu verða effektiv.

Iløgurnar mugu prioriterast

Í samband við tær stóru iløgur frá almennari síðu, sum ætlanir eru um viðvikjandi tunnlsgerð, útbýgging av sjúkrahúsvirkinum og útbýgging av havnum, sigur ráðgevandi nevndin, at brúk er fyri at seta loft so stórar iløgur ikki verða so stórar sum ætlað og at hesar verða raðfestar.

Minni uppsparing við eftirlønar-grunninum

Viðvikjandi arbeiðsmarknaðareftirlønarnarbeiðsmarknaðargrunni-

num sigur nevndin, at hesin hevur øktar lónarútreiðslur við sær. Hetta hevur aftur við sær prishækkingar og vil hesin grunnur eisini merkja, at privata uppsparingin verður minni. Hetta av teirri orsøk, at pengar verða fluttir frá hánntøkum — teimum, sum hava møguleika at spara upp — til tæy lægriløntu — tæy, sum ikki hava so stóra uppsparing.

Ráðgevandi nevndin heldur, at avgjørt neyðugt er, um vend skal koma í gjalds-javnahallið, at privata sum almenna uppsparingin má økjast og iløgurnar tálmast.

tór.

Sparing og iløgur til útflutnings-fyritøkur

— Eg eri heldur ikki í ár samdur við ráðgevandi nevndini. Tað er ikki beint bert at spara, men vit mugu eisini gera iløgur í útflutningsvirki, sigur Atli Dam, lögmaður.

harafturat at fáa eina neyvri iløguætlan hjá kommununum fyri eitt longri áramál í senn. Hesum arbeiðir landsstýrið viðari við, sigur lögmaður.

Grunnir um grunnin

Viðvikjandi arbeiðsmarknaðargrunninum hevur ráðgevandi nevndin verið ógvuliga grunn í sinum metingum, sigur lögmaður.

Teir hava bert tikið tað við, sum dregur frá, meðan einki av tí positiva er tikið við. Gjøgnum hesa pensión verður ein mundaði uppsparing gjørd. Bert fyrsta árið 74 milliónir og annað árið 111 milliónir.

Størri útflutning

Atli Dam sigur, at tað ber ikki til bert at spara seg burtur úr trupulleikunum.

Vit mugu eisini fremja iløgur í virki, sum framleiða til útflutnings, og visir lögmaður á, at fleiri av teimum iløgum, sum gjørdar eru, eitt nú í rækjuskipini og møguliga skeljaskipini, geva vónandi seinni eitt munagott ikast. Vónandi eisini svartkjafturin innan eini tvey ár, um hildið verður fram við royndunum at fáa alt at rigga.

Eisini roknar lögmaður við, at alivinnan fer at geva munagott av sær í 1989 og framyvir.

Spurður um landsstýrið brúkar hesa frágreiðing til nakað sum helst, sigur Atli Dam, at teir merkja sær tað, sum landsstýrið heldur vera relevant. Hann heldur eisini tað hevur týðning at kenna metingarnar hjá øðrum, men tað eru føroyingar, sum mugu gera niðurstøurnar, leggur hann afturat.

Í næstu viku kemur ráðgevandi nevndin til Føroya og skal hon tala millum annað hava fundir við landsstýrið um búskaparligar spurningar.

tór.